

Turba teekaart – tasakaal maapõueressursside kasutuse ja keskkonnahoiu vahel

Reeli Sildnik

Kliimaministeerium

02.02.2026

Turba teekaart – tasakaal maapõueressursside kasutuse ja keskkonnahoiu vahel

Turbasektori teekaardi eesmärk on tagada sektori tegevuse suunamine viisil, mis aitab kaasa kliimaeesmärkide ja teiste keskkonnanäesmärkide saavutamisele, toetades samal ajal sektori arengut ja konkurentsivõimet, vähendades negatiivset mõju ökosüsteemidele ning kasvatades toodete ja teenuste lisandväärtust.

Turbasektor hõlmab kõiki tegevusi, mis on seotud turbaalade uurimise ja kasutamisega – alates turba kaevandamisest turba töötlemise ja turbatoodete valmistamise ning kaevandatud alade korrastamiseni.

Turba teekaart – tasakaal maapõueressursside kasutuse ja keskkonnahoiu vahel

Turba teekaart on oluline Kliimaministeeriumi tööplaaniline tegevuskava.

Visioon kuni 2040

Kestlik ja teaduspõhine sektor, kus turba kaevandamine koos kaevandatud alade taastamisega toimub väiksema keskkonnamõjuga, turvast väärintatakse suurema lisandväärtusega toodeteks ning tegevused arvestavad kliima-, elurikkuse-, majanduslikke ja regionaalarengu eesmärke.

Turba teekaart – tasakaal maapõueressursside kasutuse ja keskkonnahoiu vahel

Miks on turba teekaarti vaja?

- turvas on maapõueressurss, millest tehtud turbatooted tasakaalustavad riigi väliskaubandusbilanssi.
- turbatööstus pakub tööhõivet. Ressursikasutusest tekib lisandväärtus.
- seirata kaevandamisjärgset tootmisalade ja jääksoode veerežiimi taastamist ning muid näitajaid (nt elupaigatüübi seisund).

Teekaart on riigi ootuste juhtimise vahend, mis suunab:

- majandusarengut ja töökohade olemasolu.
- tegevusi turbaaladel kooskõlas keskkonna/kliima/elusrikkuse eesmärkidega.

Oluline on ühtse ja läbipaistva pikemaajalise vaate teke, mis täidab eeltoodud eesmärgi.

Turba teekaart – tasakaal maapõueressursside kasutuse ja keskkonnahoiu vahel

Teekaardi koostamise protsess ja ajakava:

- September 2025 – olemasolevate andmete alusel teekaardi mustandi koostamine.
- Oktoober 2025 – arutelu sidusrühmadega ja teekaardi mustandile ettepanekute kogumine.
- Jaanuar 2026 – teekaardi mustandi täiendamine ja uute ettepanekute kogumine.
- Veebruar 2026 – teekaardi lõplik vormistus.
- Märts 2026 – teekaardi kinnitamine.

Teekaarti täiendatakse seire ja ülevaatuse tulemuste alusel iga kahe aasta järel.

Turba teekaart – tasakaal maapõueressursside kasutuse ja keskkonnanahoiu vahel

Turbaalade kasutamise elutsükkel alates kaevandamisest kuni kaevandatud alade korrastamiseni ja taastatud maa kasutusele võtmiseni.

Sotsiaalse-aktsepteerituse omamine on oluline kõikides protsessi etappides:

- planeerimine ja lubade andmine.
- kaevandamine.
- kaevandamisjärgne korrastamine.
- taastamine või teisene kasutus.

Nimetus	Tegevusvaldkond	Piirkond	Algamise kpv	Algamise põhjus	Menetluse seis	Arendaja
Tapiku II turbatootmisala keskkonnaloa taotluse KMH	Kaevandamine ja geoloogia	Jõgeva maakond	20.12.2023	Kaalutletud	Poleli	aktsiaselts TARA-TORF
Elbu VI turbatootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamine	Kaevandamine ja geoloogia	Pärnu maakond	07.06.2019	Kohustuslik	Poleli	AS Jiffy Products Estonia
Elbu VII turbatootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamine	Kaevandamine ja geoloogia	Pärnu maakond	15.01.2020	Kohustuslik	Poleli	aktsiaselts Tootsi Turvas
Kõverdama II turbatootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamine	Kaevandamine ja geoloogia	Pärnu maakond	05.05.2021	Kohustuslik	Poleli	Aktsiaselts Torf
Ulila III turbatootmisala keskkonnaloa taotluse keskkonnamõju hindamine	Kaevandamine ja geoloogia	Tartu maakond	26.10.2022	Kohustuslik	Poleli	aktsiaselts Tootsi Turvas

Kõrs
kaasSoo
041Aimi
taotl

San

KESKKONNAAMET

Osaühing Rakvere Põllumajandustehnika
rpmt@rpmt.ee

07.04.2025 nr DM-129166-5

Nõusolek Laukasoo turbatootmisala korrastamisprojekti rakendamiseks

Keskkonnaluba

Loa registrinumber	KL-513833	
Loa omaja andmed	Ärinimi / Nimi	aktsiaselts Tootsi Turvas
	Registrikood / Isikukood	10021374
Tegevuskoha andmed	Nimetus	Peningi II turbatootmisala
	Aadress	Igavere küla, Raasiku vald, Harju maakond

Keskkonnaameti registrid, 29.01.2026

Turba teekaart – tasakaal maapõueressursside kasutuse ja keskkonnahoiu vahel

Maakasutuses on oluline turbaalade mitmekülgne taastamine ja teisene kasutus

Teekaardis käsitletud korrastamise võimalused:

- soo taastamine (hüdroloogia, elurikkus)
- märgalamajandus (paludikultuur)
- metsa- ja põllumaad
- taastuenergia (nt päikesepargid sobivatel aladel)
- loodus- ja puhkealad

Valik sõltub:

- ala omadustest
 - piirkondlikest vajadustest
-

Pihla turbatootmisala - 2006 ja peale korrastamist - 2026

Allikas: Eesti mahajäetud turbatootmisalade revisjon, 2007

Allikas: Geoportaali väljavõte, 2026

Turba teekaart – tasakaal maapõueressursside kasutuse ja keskkonnahoiu vahel

Turbasambla tabletid, BIOLAN

Turba kasutuse vähendamine ja alternatiivid

Arendustegevused:

- kõrgema töötlemistasemega turbasubstraatide tootmine ja eksport.
- mitmekomponentsete substraadisegude katsetamine, sh biopõhised nišitooted.
- kasutusest välja langevate maardlaalade teisene kasutusele võtmine .

Eesmärk:

- väiksem toormemaht toote tootmisel.
- rohkem väärtust ühiku kohta.
- kohapealse tootmise ja tööhõive säilimine sektoris.
- turbaalade mitmekesisem kasutus.

Substraaditehas, ASB Greenworld

Turba teekaart – tasakaal maapõueressursside kasutuse ja keskkonnahoiu vahel

Riigi plaanid korrastatud kaevandamisaladest parema ülevaate saamiseks:

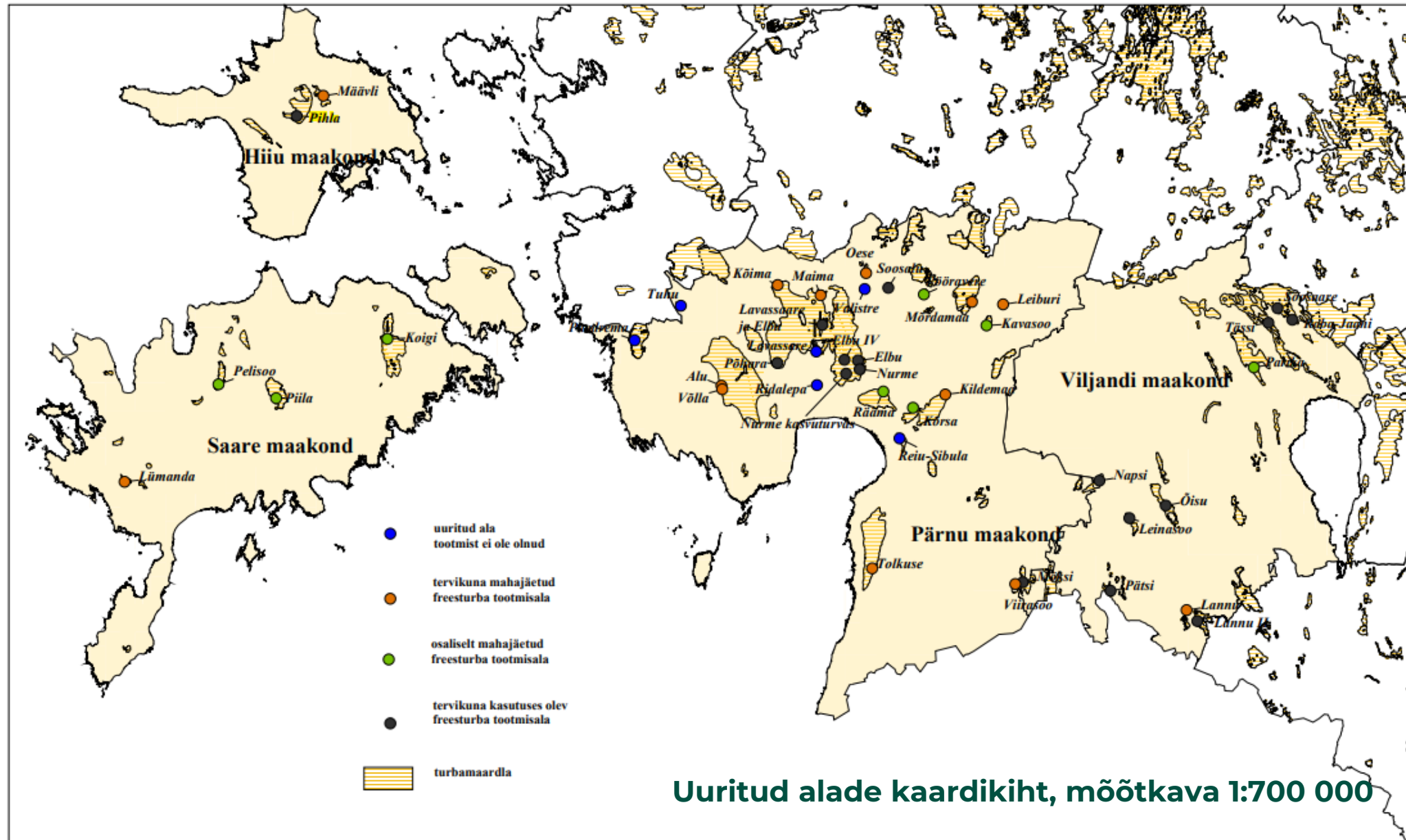
- koostatakse jääksoode korrastamiskava.
- töötatakse välja ülemineku toetusmeede mahajäetud turbaalade kasutamiseks.
- analüüsitakse mahajäetud turbalaade taastamisfondi loomise vajadust.
- korrastakse turbaalade seirevõrgustikku ja viiakse sisse keskkonnaseisundi aastaringne hindamine.

Kaevandamisjärgne seirevõrk:

- veetaseme (metaan, diämmastikoksiid) ja süsinikuvoogude jälgimine
 - ilmastikuinfo kogumine
 - ülevaate teke kaevandatud turbaaladest
-

Mahajäetud turbaalade kaardikiht - 2007

Turba teekaart – tasakaal maapõueressursside kasutuse ja keskkonnahoiu vahel

Riikliku korrastamiskava tekitamine on oluline instrument kaevandatud maade maakasutuse suunamiseks.

Teekaardi tegevused:

- kaevandatud alade korrastamiskava.
 - etapiviisiline korrastamine.
 - majanduslikud ja regulatiivsed stiimulid, nt Riigikogu menetluses on maapõueseaduse (MaaPS) eelnõu, mis lihtsustab korrastamisega seotud bürokraatiat.
 - samale eelnõule sai lisada kavand MaaPS määrus nr 12 muutmiseks, et sätestada ühtsed nõuded kaevandatud turbaalade korrastamiseks.
-

Turba teekaart – tasakaal maapõueressursside kasutuse ja keskkonnahoiu vahel

Kokkuvõte

- Teekaart on tööde planeerimise vahend eelkõige Kliimaministeeriumile.
 - Teekaardi tegevused aitavad leida tasakaalu keskkonnakasutuses.
 - Suund mitmekülgsemate praktikate kasutusele võtmisele loob rohkem võimalusi (panus lisandväärtuse tekkesse, tootmisjärgse maakasutuse mitmekülgsem kasutus, parimate praktikate laialdasem kasutus).
 - Teekaardi tegemisega jätkab, kuni selle lõpliku valmimiseni.
 - Teekaart on elav dokument, mille rakendamist seiratakse ning mida ajakohastatakse iga kahe aasta järel, lähtudes uuest teadmusest.
 - Sotsiaalse litsentsi saamise aluseks on osapoolte vaheline koostöö.
-

Kliimaministeeriumi käimasolevad teadusuuringud

"Teadusuuring jääsoode KHG bilansist võrdluses kasutuses olevate tootmisaladega ning kõrgemal tasemel metoodika väljatöötamine selle inventuuris raporteerimiseks" (Tartu Ülikool, 2024-02.2028)

Fotol: harilik turbasammal, eSEIS

Reeli.Sildnik@kliimaministeerium.ee

Rakendusuuring „Eesti turbaalade revisjon ehk kaevandamispotentsiaaliga turbaalade ökoloogilisele seisundile ja arvelevõetud turbavarude kogusele hinnangu andmine edasise kasutussuuna määramiseks ning alusinfo kogumine majandatud turbaaladest tuleneva kasvuhoonegaaside heitkoguse hindamiseks“ I etapp (Eesti Geoloogiateenistus, 2025-06.2027)

